

Zvolenská fujara ostala doma ...

Mohutným Gaudeamus igitur skončil vo štvrtok 7. júla 2011 jubilejný dvadsiaty ročník medzinárodného festivalu vysokoškolských folklórnych súborov **AKADEMICKÝ ZVOLEN 2011**. Zúčastnilo sa ho jedenásť domácich súborov a dva zahraničné. Vyše päťsto účinkujúcich predviedlo divákovi vysoké individuálne umelecké majstrovstvo v speve, tanci, hre na hudobné nástroje i pôsobivé choreografie zobrazujúce život a národné tradície svojho ľudu. Na Akademickom Zvolene 2011 sa predstavili špičkové folklórne telesá pôsobiace pri slovenských vysokých školách: Borievka - Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Ekonóm - Ekonomická univerzita v Bratislave, Gymnik - Univerzita Komenského Bratislava, Hornád - Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Mladosť - Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Ponitran - Univerzita Konštantína Filozofa Nitra, Stavbár - Žilinská univerzita v Žiline, Torysa - Prešovská univerzita Prešov, Váh - Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika Liptovský Mikuláš, Zobor - Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra a samozrejme domáca Poľana - Technická univerzita Zvolen. Zahraničnú ľudovú kultúru zastupovali poľský folklórny súbor Dąbrowiaczy pôsobiaci pri Sliezskej technickej univerzite v Katoviciach a turecká folklórna tanečná skupina Troya, ktorú do Zvolena vyslal Turecký fond pre výskum národných tancov a hudby so sídlom v Ankare. Folklórne súbory pôsobiace pri slovenských univerzitách patria medzi špičkové umelecké telesá v tejto oblasti slovenskej kultúry. Diváci, ktorí po dva dni, do posledného miesta napĺňali, hľadisko Domu kultúry Zvolen – Podborová videli stváranie ľudových zvykov, tradícií a obyčaji z rázovitých oblastí celého Slovenska – od Myjavy po Šariš? Zemplín a Abov, od Oravy po Požitavie, či Novohrad.

Akademický Zvolen, ktorý sa kontinuálne realizuje od roku 1973 je nielen holdom najlepším tradíciám slovenského národa, ale aj súťažnou prehliadkou, ktorá prináša tvorivú konfrontáciu práce a vývoja jednotlivých zúčastnených folklórnych súborov, a tým sa stáva stimulom pre ďalší výskum v oblasti ľudového umenia, pre odkrývanie nových poznatkov v oblasti národných tradícií a súčasne aj pre hľadanie nových prístupov pri ich spracovaní, uchovávaní a ďalšom šírení. FS BORIEVKA sa v rámci súťažnej prehliadky na Akademickom Zvolene 2011 predstavil programovým blokom s názvom: „Na vešeľu i po vešeľu.“ Program vychádzal z tradícií dediny Žakarovce, kde bývalo zvykom, že svadba trvala tri dni. Poľský umelecký kolektív DĄBROWIACY do programu zaradil vznešené polonézy i živšie mazúrky, rzeszovské tance, ktoré sú variantmi polky a tiež sliezske tance (po poľsky Śląsk). EKONÓM sa na AZ 2011 predstavil s dramaturgicky netradične koncipovaným programom založenom na skutočnej príhode, keď v jednom z bratislavských múzeí náhodne zamkli skupinu návštevníkov. Čo sa môže stať v noci v etnografickom múzeu divákovi predviedol v programovom bloku nazvanom: „Noc v múzeu“, zostavenom na základe tanečného a hudobného materiálu z obcí Moravské Lieskové, Myjava, Očová, Hrochoť, Telgárt, Parchovany, Kyjov a Raslavice. GYMNIK divákovi pôsobivým spôsobom prezentoval typické spevy a tance goralov z obcí Hladovka a Suchá Hora v programe nazvanom „Gorali“. Prvý raz do Zvolena zavítal folklórny súbor a divákov i odbornú porotu AZ 2011 zaujal umelecky hodnotným programom folklórny súbor HORNÁD. V hudobno-tanečnom bloku: „Piesne a tance Abova“ súbor spracoval folklórne pramene z obcí Myslava – Klatov, Ďurkov a Košická Nová Ves. Folklórne umelecké teleso susednej Univerzity Mateja Bela MLADOSŤ siahol po záhorráckom, kopaničiarskom materiáli, ktorý predviedol v programe: „Ej na Vrbovcoch pječne hrajú“ – Myjavské chuťovky, inšpirovanom okrem iného aj vynikajúcou ľudovou hudbou Rosénka z Brezovej pod Bradlom a staršími zborníkmi a filmovými materiálmi. Domáca POLANA si pre Akademický Zvolen 2011 pripravila scénickú kompozíciu spracúvajúcu zvyky, tance, hry typické pre horehronskú mládež z rázovitých obcí Pohorelá a Šumiac v období jari s jednoduchým, ale výstižným názvom: „Jar“. Folklórny súbor PONITRAN divákovi predstavil programový blok „Miniatúry z Ponitria“, v ktorom boli spracované rozmanité piesne, tance a hudobný materiál z obcí Bádice, Drážovce, Hájske, Močenok a Mojmírovce. FS

STAVBÁR predviedol hudobno-tanečný program: „Na zuberskú nôtu“ a ako názov napovedá spevácky, hudobný a tanečný materiál programu čerpá z oravskej obce Zuberec. Vysokoškolský folklórny súbor TORYSA sa na Akademickom Zvolene 2011 zúčastnil s programom „Torisaňi, jak še mace ...?“, ktorý bol kompozíciou hudobných, vokálnych a tanečných obrázkov retrospektívne reflektujúcich dramaturgický prierez repertoáru súboru. Ďalším súborom, ktorý sa, podobne ako Dąbrowiaczy, či Hornád, prvý raz predstavil na Akademickom Zvolene bol exotický turecký súbor TROYA z Ankary. Jeho členovia predviedli viacero atraktívnych orientálnych tancov, medzi ktorými nechýbal, trochu tajomný a rituálny tanec Sema, nazývaný tiež točiacy sa, resp. tancujúci derviši. Je to veľmi známy mystický súfijský tanec na oslavu nekonečnosti a večnosti Alaha a je tanečným stvárnením učenia slávneho tureckého mysliteľa, filozofa, mystika a básnika Mevlana al Rumi. Tanečníci pri ňom vytrvalým, niekoľkominútovým točením sa okolo vlastnej osi znázorňujú pohyb slnka a hviezd, pričom nezriedka upadajú do vytrženia. Na galakoncerte členovia súboru Troya predviedli tance nazvané „Adiyaman“ a „Asuk – masuk“. Ďalší účastník AZ 2011 folklórny súbor VÁH sa predstavil etnografickou kompozíciou „Na pltisku“, ktorá scénicky spracúvala pltnícku tematiku – život a prácu liptovských pltníkov z vážskych liptovských obcí Stankovany, Lúčky a Likavka. FS ZOBOR divákovi predviedol program „Päťdesiatpäť rokov so Zoborom“, v ktorom divákovi stručne priblížil cestu, ktorou súbor za 55 rokov svojho pôsobenia na folklórnej scéne šiel a aká je jeho dnešná podoba. V programovom bloku bol použitý tanečný a hudobný materiál z obcí Telgárt, Čierny Balog, Liptovské Sliache a Východná, Liptovská Teplička, Gemerská Poloma, Kokava nad Rimavicou, Kyjov a Kamienka.

Okrem titulu laureát Akademického Zvolena 2011 udelila odborná porota na čele s doc. Mgr. Jánom Blahom z VŠMU, ktorému asistovali ďalší fundovaní a renomovaní slovenskí folkloristi Igor Kovačovič, Mgr. art. Marián Čupka, PhDr. Igor Danihel a Mgr. Rudolf Veselovský 14 cien kolektívom a 3 individuálne ocenenia. Gymniku udelila cenu za dobrú interpretáciu goralských spevov a tancov, Ponitranu za dobré scénické spracovanie malých tanečných foriem z Ponitria, Borievke za programový blok „Na vešeľu i po vešeľu“, Ekonomu za originálny námet programu „Noc v múzeu“ a jeho scénické spracovanie, súboru Dąbrowiaczy za presvedčivú interpretáciu tradičných poľských národných tancov, Poľane za programový blok „Jar“, FS Zobor za programový blok „55 rokov so Zoborom“, súboru Váh za programový blok „Na pltisku“, Hornádu za programový blok „Piesne a tance Abova“, Mladosti za dobrý výber piesní a tancov z Myjavy a za autorskú prácu choreografa s tanečným motívom, Toryse cenu za dobrý spevácky a tanečný prejav, FS Stavbár za choreografiu a interpretáciu tancov zo Zuberca a tureckému Folk Dance Group Troya cenu za pôsobivú interpretáciu tradičných národných tureckých tancov. Odborná porota osobitnú cenu udelila ľudovej hudbe FS Zobor za štýlovú interpretáciu a a cenu za presvedčivý spevácky výkon získala Svetlana Kolláriková – Zaujcová (FS Ponitran) a ďalšie dve individuálne ocenenia dostali Tomasz Tomica (FS Dąbrowiaczy) tiež za presvedčivý spevácky prejav a Štefan Štec (FS Torysa) za výborný tanečný a spevácky prejav.

Víťazom tohoročného jubilejného Akademického Zvolena sa teda stal domáci folklórny súbor Poľana pôsobiaci už 55 rokov pri Technickej univerzite vo Zvolene. Titul laureáta AZ 2011 a tradičnú hlavnú cenu „Zvolenskú fujaru“ získal za scénickú kompozíciu spracúvajúcu zvyky, tance a hry typické pre horehronskú mládež z rázovitých obcí Pohorelá a Šumiac v období jari. Poľanisti program predviedli v choreografii Františka Chudého a Jána Tlučáka, v hudobnom spracovaní Daniela Bebeja, Miroslava Danihela a Rudolfa Veselovského. Ľudovú hudbu viedol Miroslav Danihel. A iste to bol pekný, ale hlavne zaslúžený darček k päťdesiatpäť ročnému jubileu. Počas Akademického Zvolena 2011 všetky zúčastnené súbory predviedli veľmi kvalitné kompaktné umelecké výkony, podoprené individuálnym majstrovstvom ich jednotlivých členov, a tak sa určite môžeme tešiť, tak ako to v závere, pri odovzdávaní štafety Akademickéj Nitre 2012 odznelo, na Akademický Zvolen 2013.